

Nyhetsbrev från Bryssel

Nyhetsbrev 2/2018

EU-enheten vid Ålands landskapsregering
informerar om vad som händer på EU-nivå.

EU-krönikan

Under våren kommer EU-institutionernas favoritprocess att starta, huggsexan om unionens långtidsbudget. Vart sjunde år antas ett finansiellt ramverk för EU:s aktiviteter inom områden som handel, miljö, jordbruk, regional utveckling, polissamarbete eller forskning. Dagens långtidsbudget ligger på dryga 1000 miljarder euro för åren 2014-2020. De största utgiftsposterna är stöd till regional utveckling och till jordbruket, där EU-länder med svag ekonomi får större ekonomiskt stöd än länder med stark ekonomi. De länder som betalar en större del av sin bruttonationalinkomst än vad de får tillbaka i form av stöd kallas nettobetalare. De största nettobalarna är Tyskland, Nederländerna, Sverige och Storbritannien. När den sistnämnda nu ska lämna samarbetet uppstår ett årligt underskott på 10 miljarder euro, och huruvida det ska fyllas med nya pengar eller budgeten minskas blir en av vårens stora frågor.

Förutom långtidsbudgetens storlek kommer även dess funktion som politiskt instrument diskuteras. Vissa länder som Sverige och Nederländerna vill att den ska användas för att göra EU:s politik mer konkurrenskraftig och klimatvänlig, samt möte nya utmaningar som migration och terrorism. Idag står utgifterna för migration och säkerhet för 2 procent av budgeten. Andra länder som Grekland och Irland vill att fokus ska fortsätta vara på sammanhållningspolitik och jordbruksstöd, vilka tillsammans utgör ungefär 65 procent av budgeten. Länderna i den så kallade Visegradgruppen; Tjeckien, Ungern, Polen och Slovakien, vill att de gemensamma pengarna ska gå både till nya prioriteringar som försvar, migration och terroristbekämpning samt till nuvarande prioriteringar som jordbruks- och sammanhållningspolitik.

Om det inte är möjligt att behålla budgeten på samma nivå som idag kan diskussionerna om vilka utgiftsposter som ska minsk bli oerhört långdragna. Stats- och regeringscheferna kommer diskutera långtidsbudgeten i december i år, och på nytt i juni nästa år. När Finland tar över ordförandeskapet i ministerrådet hösten 2019 kommer frågan troligtvis fortfarande vara på bordet. Om de nettobetalande länderna däremot går med på att betala in ytterligare medel till EU:s budget kommer de kräva motprestationer. Detta kan vara allt från skraddarsydda rabatter, liksom den som Storbritannien åtnjutit, till att kräva tuffa reformer av budgeten. På den önskelistan finns bland annat ökad flexibilitet, vilket innebär mindre öronmärkta pengar till enskilda länder och istället större fokus på tematiska projekt. Ett annat krav kan vara konditionalitet för respekt för rättsstatsprincipen, ansvarstagande i fördelning av asylsökande och klimatåtgärder. Att villkora EU-pengarna för just detta kommer vara mycket impopulärt i vissa medlemsländer. Oavsett vad utgången av förhandlingarna blir kommer dagens EU-medel som tillfaller Åland att påverkas, frågan är bara hur mycket och på vilket sätt.

Julia Lindholm, landskapsregerings EU-rådgivare i Bryssel

På gång i Bryssel

Förslag till brittiskt utträdesavtal

Den 28 februari offentliggjorde kommissionen sitt utkast till ett utträdesavtal mellan EU och Storbritannien. Utkastet omfattar överenskommelsen som Storbritannien och EU förhandlade fram i december förra året. I utkastet definieras bland annat hur rättigheterna för EU-medborgare i Storbritannien ska skyddas och att Storbritannien kommer vara tvungna att stå fast vid sina finansiella åtaganden under en övergångsperiod. Övergångsperioden skulle börja när Storbritannien lämnar EU den 30 mars 2019, perioden föreslås sedan ta slut i samband med att den nya fleråriga budgetramen i EU träder i kraft, vilket är den 1 januari 2021. I texten finns också en nödlösning för hur en hård gräns mellan Irland och Nordirland ska undvikas. Tanken är att Nordirland ska fortsätta uppfylla reglerna som gäller för den inre marknaden och tullunionen om EU och Storbritannien inte lyckas förhandla fram en annan överenskommelse. Förslaget togs inte emot särskilt väl i London och premiärminister May höll nyligen ett tal om Brexit där hon vädrade sin oro över kommissionens förslag.

Kommissionens utkast kommer nu lämnas över till rådet och Europaparlamentet där det ska diskuteras innan förhandlingarna mellan kommissionen och Storbritannien kan börja. Slutligen måste avtalet godkännas av både Europaparlamentet och medlemsländernas EU-ministrar i rådet för att det ska träda i kraft. Kommissionen hoppas att alla parter kan komma överens om utträdesavtalet vid toppmötet i oktober 2018. Tiden är dock knapp eftersom parterna bara har ett drygt år på sig att komma överens. [Här](#) kan du läsa mera om kommissionens förslag.

Kommissionen öppnar upp för utvidgning av EU

I februari presenterade kommissionen en ny strategi för EU-utvidgning på västra Balkan. De länder som tas upp i strategin är Serbien, Montenegro, Albanien, Makedonien, Bosnien-Hercegovina och Kosovo. Ekonomi och säkerhetspolitik är de främsta motiven bakom den förslagna strategin. De länder som utgör Västra Balkan har tillsammans nästan 18 miljoner invånare och tre fjärdedelar av regionens utrikeshandel sker med EU. Genom ett EU-medlemskap hoppas kommissionen dessutom kunna minska spänningarna mellan länderna.

För att få gå med i EU krävs att ett land uppfyller de så kallade Köpenhamnskriterierna. Kriterierna omfattar bland annat ekonomiska och administrativa krav samt garantier för demokrati, rättssäkerhet och mänskliga rättigheter. Dessutom måste länderna lösa sina gränstvister och normalisera relationerna med varandra, vilket kan vara särskilt svårt för Serbien och Kosovo. Kommissionen lyfter fram att det kommer krävas stora ansträngningar från länderna för att de ska kunna uppfylla de utsatta kraven. I strategin nämns att Serbien och Montenegro i bästa fall kan gå med i EU år 2025, detta scenario räknas dock som mycket ambitiöst. För de andra länderna finns ingen tidsram utsatt. Strategin fick ett brett stöd då den diskuterades i Europaparlamentets plenum men många ledamöter lyfte behovet av att genomföra reformer i regionen. I maj anordnas ett toppmöte i Sofia där EU:s stats- och regeringschefer ska ta ställning till strategin om eventuell utvidgning. [Här](#) kan du läsa mera om kommissionens strategi.

Aktuella frågor för landskapsregeringen

Landskapsregeringens EU-enhet bevakar lagstiftningsprocessen i Bryssel och tillsammans med förvaltningens avdelningar identifieras initiativ från kommissionen som är viktiga för Åland. Här under är en kort sammanfattning över några av de aktuella ärendena. Om du vill veta mer om något ärende är du alltid välkommen att kontakta oss.

Förbättrat dricksvatten

I början av februari presenterade kommissionen en revidering av det nuvarande direktivet om kvaliteten på dricksvatten. Förslaget är bland annat ett svar på det europeiska medborgarinitiativet Right2Water, vilket är det första som resulterat i ett konkret lagförslag på EU-nivå. Kommissionens syfte med revisionen är att förbättra kvaliteten på och tillgången till kravatten. De nya reglerna ska öka förtroendet för kranvatten genom att förse användare med information om vattnet de använder och dess kvalitet. Kommissionen kopplar även förslaget till sin plaststrategi då de hoppas att ett högre förtroende för kranvatten ska minska användandet av plastflaskor och därmed också bidra till mindre nedskräpning.

I rådet har medlemsländerna kommit med sina initiala synpunkter på tjänstemannanivå och många är positiva till förslaget. Men det finns en oro över hur förslaget kommer påverka små och medelstora vattenleverantörer eftersom kostnaderna för administration och övervakning riskerar bli höga. [Här](#) kan du läsa mera om dricksvattendirektivet.

Avfallshantering från fartyg

Mellan 20-40 procent av allt avfall i havet kommer från sjöfarten, fartyg utgör alltså en stor påfrestning för den marina miljön vilket leder till både miljömässiga och ekonomiska kostnader. Den nuvarande lagstiftningen på området är nästan 20 år gammal och stämmer inte överens med andra internationella avtal. Därför presenterade kommissionen i början av året en reviderad lagstiftning om hantering av avfall från fartyg. Den föreslagna revideringen av direktivet är en del av kommissionens kretsloppsstrategi och syftar huvudsakligen till att minska avfall från fartyg som dumpas till havs samt att förbättra hanterandet av avfallet som fartyg lämnar av i hamnarna.

Meningen är att allt avfall som producerats till havs ska lämnas i hamnar för att sedan återvinnas till så stor del som möjligt. Enligt den nuvarande lagstiftningen är fritidsbåtar och fiskefartyg undantagna från några av de viktigaste skyldigheterna. Detta anser kommissionen vara problematiskt eftersom sådana fartyg står för en relativt stor del av problemet med avfall i den marina miljön, därför omfattar det reviderade direktivet större fritidsbåtar och fiskefartyg i alla avseenden. Liksom den nuvarande lagstiftningen omfattar direktivet även småbåtshamnar. Här kan du läsa mer om förslaget [här](#).

Vicelantråd Camilla Gunell på besök i Bryssel

Den 5 och 6 mars var vicelantråd Camilla Gunell på besök i Bryssel för att bl.a. träffa ledamöter från Europaparlamentet och delta i Helsingforskommissionens ministermöte. Under måndagen den 5 mars besökte vicelantrådet Europaparlamentet för att diskutera hur det åländska arbetet med hållbarhet kan användas på EU-nivå. Liksom EU:s medlemsländer ska också EU:s institutioner uppfylla FN:s hållbarhetsmål, vilket görs genom att anpassa EU:s externa och interna lagstiftning till att verka för en hållbar framtid.

Vicelantrådet träffade Kathleen van Brempt, ledamot av Europaparlamentet och den socialdemokratiska gruppens talesperson i hållbarhetsfrågor. Under mötet informerade vicelantrådet om det långsiktiga arbetet för ett hållbart Åland, Hållbarhetsagendan för Åland, nätverket Bärkraft och pilotprojektet Åland Smart Energy Platform.

Under måndagen träffade vicelantrådet även ledamot av Europaparlamentet Nils Torvalds och hans åländska medarbetare Anton Nilsson, rådgivaren för klimatfrågor Wilhelm Bargum samt Eero Yrjö-Koskinen, direktör för organisationen Green Budget Europe.

Vicelantråd Camilla Gunell besökte även ledamot av Europaparlamentet Nils Torvalds och hans åländske medarbetare Anton Nilsson.

Under tisdagen deltog vicelantråd Gunell i Helsingforskommissionen HELCOMs ministermöte. I kommissionen deltar alla länder runt Östersjön och dess syfte är att samarbeta för att minska föroreningar i havet och säkerställa säker navigation. På mötet hölls en ministerdebatt där Åland deltog. I sitt anförande betonade vicelantrådet Gunell HELCOMs stora betydelse för Åland.

Hon klargjorde att vattenkvaliteten på Åland, speciellt i ytterskärgården, till stor del beror på vattenkvaliteten i de omgivande havsområdena. Således är Åland i högsta grad beroende av vad Östersjöländerna gör tillsammans för att förbättra vattenstatusen.

På agendan

Den 12-15 mars håller Europaparlamentet plenumsammanträde i Strasbourg. På agendan står bl.a. den fleråriga budgetramen efter 2020, gränsöverskridande paketleveranser, en europeisk bolagsskattebas samt det framtida förhållandet mellan EU och Storbritannien.

Den 12 mars sammanträder både Eurogruppen och konkurrenskraftsrådet.

Den 13 mars förväntas kommissionens kollegium anta ett lagstiftningspaket om social rättvisa som bl.a. innehåller ett förslag till en Europeisk arbetsmarknadsmyndighet.

Den 13 mars träffas rådet för ekonomiska och finansiella frågor (Ekofinrådet).

Den 15 mars sammanträder rådet för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor. Under samma dag sammanträder även nätverket för regionala lagstiftande församlingar.

Den 19 mars träffas rådet för jordbruk och fiske.

Den 20 mars sammanträder allmänna rådet.

Den 21-22 mars är Ålands specialrådgivare Julia Lindholm på Åland för att diskutera aktuella EU-ärenden med landskapsregeringen och andra berörda intressenter.

Den 22-23 mars sammanträder Europeiska rådet, där EU:s stats- och regeringschefer kommer diskutera prioriteringar i den europeiska planeringsterminen och beskattning i den digitala ekonomin. Även Brexit är på agendan och ledarna ska ge generella riktlinjer för hur de fortsatta förhandlingarna ska se ut.

Den 30 mars till den 1 april har Brysselkontoret påskledigt, varefter nästa nyhetsbrev utkommer.

Kontakta oss gärna per epost julia.lindholm@formin.fi eller leo.jansson@formin.fi, telefon +32 2 2878 459 eller via vår Facebook-sida [Åland i EU](#).